

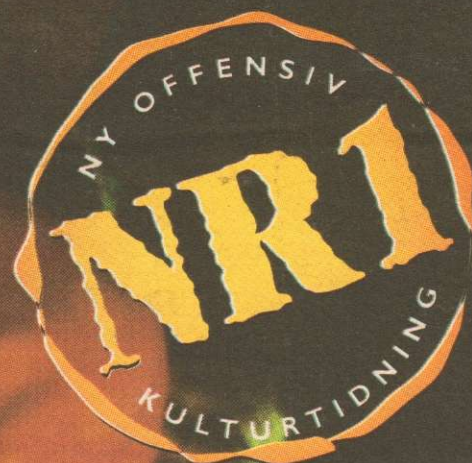
- Musik- och kulturskolelag i Norge sid 4
- Exklusiv intervju med Ylva Johansson sid 12

Kultur SMÖCKAN

Nr 1 September 97

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd - SMoK

- Landets enda performance-utbildning sid 8-9
- Kultursponsringen ökar sid 6-7

En ny tidning i en ny tid.

Du läser nu första numret av en tidning som ges ut av Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, SMoK. Våra ambitioner är att tidningen ska engagera inte enbart musik- och kulturskolans elever och personal utan bli till en angelägenhet för en ännu större grupp av kulturintresserade läsare. Tidningen ska ha som målsättning att lyfta fram det aktuella och angelägna inom ungdomstid, kultur och utbildning.

Vi hänger med, vi hänger med...

Ja, av någon anledning gör vi faktiskt det... som visan vidare säger.

Trots en lång period av mycket dramatiska nedskärningar i de kommunala budgeterna, finns de kommunala musik- och kulturskolorna kvar. De är något vingklippta på

sina håll och har förlorat värdefull mark som måste tas igen.

Exempel på kommuner som ökat sitt engagemang finns också. Allt enligt den enkät som SMoK presenterade i april 1997.

Detta ska stå i ljuset av att verksamheten på intet sätt har något statligt skydd att lita sig till och att allt i kommunerna som är icke lagstadgat, har varit och är fortfarande starkt ifrågasatt.

Jag tolkar detta faktum som att den kommunala musik- och kulturskolan har ett djupt stöd bland såväl brukare som beslutsfattare, ett stöd som vi som professionella har stort ansvar att förvalta.

SMoK – din organisation i debatten

Vid det här laget känner nog alla till att vi lever i en tid där allt är i ständig rörelse och inget längre är självklart.

Frågan är då om det inte är hög tid att alla vi som dagligen arbetar konkret med kultur och utbildning i den kommunala musik- och kulturskolan, ska ta de signaler på allvar som skickas till oss på olika sätt. Vi bör engagera oss ytterligare i debatten kring den nationella och kommunala kultur- och utbildningspolitiken utifrån helhetsperspektivet. Vi måste aktivt delta i såväl skolans nationella utvecklingsarbete som den lokala orkesterföreningens.

De signaler jag tänker på är till exempel skolministerns uppmaning på en annan plats här i tidningen att vi från musik- och kulturskolan ska engagera oss i diskussionen om vad en bra skola är.

En annan signal står att läsa i en nyligen utgiven debattbok från Svenska Kommunförbundet, Kultur som resurs. I en tid med begränsade resurser pekar där författarna på just musikskolan – utvecklad till kulturskola – som ett område bland fyra strategiska områden att satsa på i den framtida kommunala kulturpolitiken.

En tredje signal är det intresse och stöd som på olika sätt på kort tid visats från olika myndigheter och organisationer för vårt gemensamma råd, SMoK. Där har framförallt arbetsgruppen för kultur i hela landet från Kulturdepartementet visat oss ett stort förtroende.

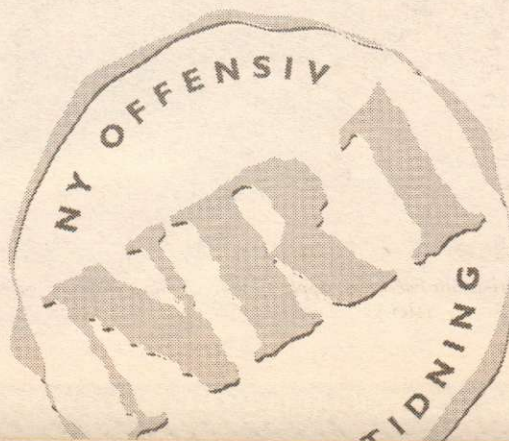
Men den största anledningen till att vi ytterligare måste anstränga oss för att utveckla möjligheterna och förutsättningarna för en ännu vitalare musik- och kulturskola är trots allt det stöd som kommer från de 320.000 barn och unga som medverkar i våra verksamheter och också från alla dem som står och väntar på kölistan.

Utnyttja Kultursmockan

Vi som arbetar för SMoK, i styrelsen eller som projektanställda, kommer att göra allt för att uppfylla målsättningarna och föra fram våra gemensamma frågor som angelägna satsningar i en samlad nationell och kommunal kulturpolitik. Som anställda i musik- och kulturskolan ingår vi alla i en stor folkrörelse och det vi gör i vardagen bildar totalt en resurs av stora mått som utifrån många perspektiv ska finnas med i den vidare samhällsplaneringen för framtiden. Musik- och kulturskolan ska inte fungera som en isolerad företeelse utan samverka och påverka.

Anmäl din skola som medlem i SMoK. Det blir lättare om vi är många. Utnyttja Kultursmockan för dina synpunkter, läs och skriv i Kultursmockan. Nästa nummer kommer ut i oktober.

STEFAN ANDERSSON

KULTURSMOCKAN

PARKVÄGEN 2
893 40 KÖPMANHOLMEN
TEL: 0660-22 33 01
FAX: 0660-22 33 08

E-POST: smok.festival@ornskoldsvik.
mail.telia.com

ANSVARIG UTGIVARE

Stefan Andersson

CHEFREDAKTÖR

Ulrica Olofsson

ANNONSANSVARIG

Ulla Nordin

GRAFISK FORM ILLUSTRATIONER

Annika Olofsson

REPRO

MaxiGraf

PRODUKTION

Mittinfo och MaxiGraf

TRYCK

AB Allebanda

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER

Olof Bengtsson

Dag Kraftt

Per Sjöberg

OMSLAGSFOTO

Kenneth Mikko

Kultursmockan utges av samrådsorganet för Sveriges musik- och kulturskolor, SMoK.

Nästa nummer kommer ut vecka 43.
Manusstopp för annonser 10 oktober.

INNEHÅLL

i detta nummer

Kultur i lagboken 4

"Avskaffa byråkratin!" ... 5

Kultursponsring
– framtidens melodi? 6-7

Gränslöst i norr 8-9

SMoK på Europa-
konferens 10

Musik direkt i rutan 10-11

Skolministern
intervjuas 12

Åsikten 14

Kulturnytt 14

Porträtt av utmärkt
jazzmusiker 15

Modell till arbetsorganisation för Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, SMoK

ARBETSUTSKOTTET

Per Sjöberg
Dag Krafft
Stefan Andersson

Arbetsuppgifter: Verkställighet av styrelsebeslut.

KURSER/KONFERENSER

Lisa Lundqvist
Stefan Boklund
Marie-Louise Fahlström

Arbetsuppgifter:

- Anordna kurser och konferenser i kompetensutveckling för musik- och kulturskolornas personalgrupper exklusive ledarna.
- Initiera inspirations- och informationskurser för musik- och kulturskolornas intressenter.
- Analysera de behov som finns angående kompetensutveckling som inte anordnas av kommunerna.
- Söka samverkan med musik- och danshögskolor och andra samarbetspartner.

LEDARFRÅGOR

Olle Bengtsson
Sigge Ohlsson
Per Sjöberg

Arbetsuppgifter:

- Fånga upp och bearbeta frågeställningar från musik- och kulturskoleledarna.
- Initiera kompetensutveckling för ledarna.
- Organisera den traditionella rikskonferensen för ledarna.

FORSKNING

Viveca Hallberg
Mari-Anne Jonsson
Erling Nordlund
Kent Larsson
Håkan Sandh

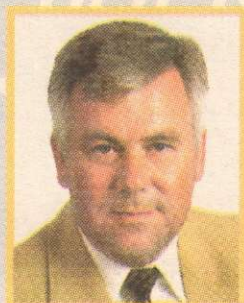
Arbetsuppgifter:

- Samla och sprida aktuell forskning inom området musik- och kulturskola.
- Initiera forskning.

Sveriges Musik & Kulturskoleråd, SMoK, bildades 1996. SMoK är en organisation som ska stötta, utveckla och verka för en positiv framtid för alla kommunala musik- och kulturskolor i Sverige.

Här presenteras styrelsen som utifrån god geografisk spridning och med många olika intresseområden och kompetenser, sammantaget bildar en stark och representativ arbetsgrupp.

Arbetsättet är målstyrt och organiserat i olika sektioner med specifika arbetsområden.

Per Sjöberg, ordförande
KARLSKOGA

Olof Bengtsson, vice ordf.
SALA

Sigge Ohlsson, sekreterare
HALMSTAD

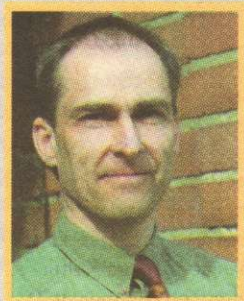
Dag Krafft, kassör
NORRTÄLJE

Lisa Lundqvist, ledamot
KALMAR

Viveca Hallberg, ledamot
SOLNA

Stefan Andersson, ledamot
ÖRNSKÖLDSVIK

Kent Larsson, suppleant
ÖREBRO

Erling Nordlund, suppleant
PITEÅ

Håkan Sandh, suppleant
SÖDERTÄLJE

Mari-Louise Fahlström, suppl.
HJO

Stefan Boklund, suppl.
FALUN

Mari-Anne Jonsson, suppl.
SUNDSVALL

Foto: Håkan Risberg, Nerikes Allehanda.

- Av Per Sjöberg, Ordförande SMoK -

Den 30 maj blev en historisk dag för Musik- och Kulturskolorna i Norge. Efter en lång kamp fick Norge äntligen en musik- och kulturskolelag. - Grattis alla systrar och bröder i vårt västra grannland, hälsar Per Sjöberg, ordförande i SMoK. Så här kommenterar han den nya lagen:

GRATTIS NORGE!

- eller lagen som stoppade utvecklingen?

Ett mycket händelserikt verksamhetsår står nu framför oss i SMoK och ute i landets musik- och kulturskolor. Äntligen skall det bli ett praktiskt resultat av allt planerande som framförallt Stefan och Festivalkansliet gör och har gjort med bäring på manifestationen för och med våra musik- och kulturskolor inom ramen för kultur i hela landet!

Planerandet och genomförandet av det uppdrag vi fått från kultur i hela landet är en milstolpe för SMoK. Vi går genom detta in i en ny och efterlängtd fas, nämligen en aktiv utåtriktad verksamhet som inte har som huvudsyfte att stärka den interna existensen och organisationen. I stället strävar vi efter att förstärka musik- och kulturskolorna som institution i det svenska samhället - vilket är lika med SMoKs huvudsyfte!

Wilhelm Dahl, direktör i Norges Musik- och Kulturskoleråd, är naturligtvis glad över lagförankringen: "En stor seger för musikskoleverksamheten" säger Wilhelm. "Nu har vi alla anledning att jubla", säger Öivind Schanche som är styrelseordförande i vårt systerråd.

Till och med politikerna verkar nöjda med sitt beslut vilket framgår av följande ord från Jon Lilletun som är stortingsrepresentant: "Lagen är mycket prisvärdig, då vi nu inte riskerar att musikskolorna offras på kommunernas spar- och saneringsaltare".

När får vi de svenska riksdagspolitikerna att uttala sig så? Och är överhuvudtaget en svensk musik- och kulturskolelag önskvärd?

Låt oss försöka göra en enkel analys.

Vilka fördelar kan komma av en lag lik den norska och vilka nackdelar kan vi se som tänkbara scenarier? Listan på möjligheter respektive hotbilder kan säkert fyllas ut ytterligare, men vidstående får ändå exempel-

debatt med nedanstående frågeställningar som utgångspunkt:

Är en svensk musik/kulturskolelag likt den norska önskvärd? Hur skall SMoK förhålla sig? Finns det andra vägar att gå som bättre skulle passa svenska förhållanden och tankemönster? Den danska lagen har ju andra utgångspunkter, då den istället för att kräva av respektive kommun ger möjligheter till stöd under förutsättning av ett antal kriterier.

Svenska staten har i sina nya kulturpolitiska mål skrivit bland annat: "verka för att alla får möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelser samt till eget skapande."

Vilken lokal institution i våra kommuner är ett mer lämpat redskap för staten att nå detta mål än just musik- och kulturskolorna?

FRAMFÖR DIN ÅSIKT

En "vanlig" musik- eller kulturskola i en mellanstor svensk kommun bidrar idag till det lokala musik- och kulturlivet genom lärar- och elevgruppernas aktiva utövande. Man ger kommuninvånarna möjlighet till eget skapande genom att bedriva en pedagogisk verksamhet som anpassas till alla åldersgrupper och till individers olika behov. Detta är att ge ALLA möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelser samt till eget skapande!

Jag hoppas att så många som möjligt av SMoKs medlemmar ger sina synpunkter på lagfrågan genom insändare i vårt medlemsblad, genom att debattera i vår "Kulturbas" eller genom att kontakta någon i styrelsen och därigenom framföra sin åsikt.

Musik- och Kulturskolorna behövs. Är det genom lag vi skall markera detta eller är det genom bra verksamhet och god debatt/information... eller behövs en kombination? Ordet är fritt!

MÖJLIGHETER

- Alla kommuner har musik/kulturskoleutbud.
- Lag = status, legitimitet.
- Kan medföra jämnare/högre kvalite.
- Bredare och större engagemang genom exempelvis regionala och statliga institutioner.

HOTBILDER

- Lagen leder till att kommunerna uppfyller lagens krav på miniminivå.
- Kommunerna och ytterst den enskilda skolan tvingas in i pedagogiska och ekonomiska system som upplevs ofördelaktiga.
- Byråkratisering. Statens och framförallt skolans värld har aldrig kännetecknats av informell kultur.
- Oklara roller mellan stat och kommun.

LILLEBROR GICK OM

Grattis Norge har jag skrivit som rubrik och det syftar inte till någon idrottslig presentation av vad sort den vara mände. Nej, rubriken syftar till en mycket viktig och långsiktig händelse i det Norska kultur- och utbildningsväsendet. Norge har nämligen fått en musik- och kulturskolelag!! Grattis alla systrar och bröder i vårt västra grannland!!

Den 30 maj 1997, efter mer än 20 års kamp för lagförankring, instiftades följande lagtext: "Alle kommuner skal, alene eller i samarbeid med andre kommuner, ha et musikk-/kulturskoletilbud til barn og unge, organisert i tilknytning til skolverket og det øvrige kulturliv."

lifiera frågans komplexitet. Vad som förefaller helt självklart sett ur ett perspektiv kan förefalla helt omöjligt sett ur ett annat.

EN LEVANDE DEBATT

En lag är naturligtvis inte en universalmedicin som löser alla problem, men kan den bidra till att några knutar löses upp? Eller är lagar, i vilken form dom än är, en återvändsgränd genom att de minskar på kreativitet och utveckling? Uppfattningen att "vi är ju säkrade genom lag", kan ge kommunerna möjlighet att stilla ett ont samvete genom att lägga verksamheten på miniminivå. Lagen som stoppar utvecklingen är då ett faktum!

Det är nu viktigt att vi startar en intern

Unga söker stöd

– Av Ulrica Olofsson –

– Det känns inte som att man är
värd något för politikerna.

Mats Nilssons ord är hårda och bitt-
ra. Han var en av de unga kultur-
arbetare som samlades till en konfe-
rens om kultur. Tillsammans riktade
deltagarna skarp kritik mot kommu-
nernas sätt att stödja ungdomar.

Konferensen "Sjung ut" anordnades i slutet av maj av referensgruppen Ung kultur i hela landet, som har tillsatts av kulturminister Marita Ulvskog. Gruppen, som består av sex kulturarbetare från olika delar av landet, ska under 1997 och 1998 biträda arbetsgruppen kultur i hela landet i frågor som rör barn och ungdomar. De ska bland annat delta i beredningsarbetet när bidrag till ungdomskulturprojekt ska fördelas.

Referensgruppens huvuduppgift är att inför Kulturrådet 98 lyfta fram det unga, lokala kulturlivet i hela landet. Och konferensen blev något av ett avstamp inför det kommande arbetet.

–Om vi ska kunna jobba med ungdomskultur känner vi att ungdomar själva måste få definiera vad det är och vad de prioriterar, förklarar Nyamko Sabuni, ordförande i Ung kultur i hela landet.

ATT BLI ACCEPTERAD

Ett 20-tal kulturarbetande ungdomar kom från hela landet för att delta i konferensen i Stockholm. För att diskutera sin plats i kulturlivet och möjligheterna att få vara med och påverka morgondagens kulturutbud. I olika seminariegrupper diskuterades bland annat följande frågor: Vad är kultur, vilka möjligheter och hinder finns idag för att producera kultur och hur vill vi ungdomar utforma vår egen kultur?

Deltagarna var eniga om att det är svårt att gemensamt definiera vad kultur är. Kultur ger sig i uttryck i så många olika former och det är enklast att var och en går till sig själv för att hitta svaret.

–Det ska finnas en fundering och en öppenhet inför att omvärdera sin egen kulturuppfattning, tyckte Ola Gustavsson från Visby.

Så här uttryckte sig Ann Lillqvist från Visby:

–Kultur är något som får människor att se varandra, att mötas.

Liv Fries från Stockholm betonade att det är viktigt att inte bara ha en elitkultur utan även en folklig kultur. Hon konstaterade:

–Det föds hela tiden ny ungdomskultur, som ravekulturen till exempel och det måste accepteras.

NÄR STÖDET SAKNAS

När det diskuterades kring vilka hinder som finns, när kultur ska produceras, fanns en gemensam åsikt om att det är alltför

I referensgruppen ingår (från vänster) journalisten Henrik Jönsson från Malmö, civilekonomen Gordana Berjan från Stockholm, teaterpedagogen Helena Aldahl från Stockholm, Nyamko Sabuni från Stockholm som arbetar med ungdomsfrågor på Folksam's sociala råd, skådespelaren Andreas Dahlgren från Örnsköldsvik och kulturarbetaren Jonas Larsson från Umeå.

svårt att få stöd från kommunerna. Därför blir det krångligt för unga att genomföra kulturella projekt med lokal förankring. Kommunerna väljer hellre att stödja den etablerade kulturen, menade ungdomarna.

De unga vet inte riktigt var de ska söka stöd, de går vilse i byråkratins korridorer. Och kraven på tidigare erfarenhet och organisation är för höga.

SKAPA BÄTTRE SAMARBETE

Men det finns kommuner som ändå har tagit vara på den ungdomliga kraft som finns på hemmaplan, underströk ungdomarna. Hultsfredsfestivalen har blivit en samlingsplats för många unga människor och drar varje gång in över 50 miljoner kronor. Trelleborgs kommun talades det också varmt om under konferensen. Där har kommunen sponsrat flera kulturprojekt som ungdomar har fått utföra och styra. Kulturintresserade ungdomar har byggt ett musikhus och en teater och de sitter i styrelsen för verksamheterna tillsammans med kommunala tjänstemän.

För att uppnå ett bättre samarbete mellan kommunen och kulturintresserade ungdomar på orten föreslog konferensens deltagare bland annat att det borde finnas ett bättre samarbete mellan institutioner och föreningar. Det gavs också förslag om att starta paraplyorganisationer för olika kulturföreningar och ett nätverk även för oorganiserade ungdomar. Kräv en kulturplan för ungdomar av kommunen, menade de, och inrätta en person bland beslutsfattarna i kommunen som tar sig tid med projekt-

ansökningar, som håller kontakt med de unga och hänvisar vidare när någon söker hjälp.

–Ungdomar tycker att det är trögt att be om stöd för kulturprojekt och tyvärr känner de sig inte önskade. Det är ytterst få som orkar skrika och be om stöd när de flera gånger har fått nej, konstaterar Nyamko Sabuni efter konferensen.

–Ungdomar är inte insatta i vad som händer på central nivå och kommunen tar inte sitt ansvar, anser hon.

Ung kultur i hela landet har efter konferensen dragit följande slutsatser

- Den socialpedagogiska aspekten inom ungdomars kulturutbud behöver inte nödvändigtvis betonas. Ungdomskultur handlar också om fest, spontanitet och nyfikenhet.
- Även fristående personer måste kunna söka kulturbidrag. Regeln om att man måste vara organiserad i minst ett år för att kunna söka bidrag, bör ses över. Annars finns det en risk att man missar den unga generationen i framtidens kulturutbud.
- Kriterierna för att få bidrag måste följa med i tiden och anpassas till den unga generationen. Ju fler ungdomar i beslutsprocessen desto bättre.
- Initiativet till ett ungdomsprojekt måste komma nerifrån ungdomarna och inte uppifrån "välvilliga vuxna". Målet med ungdomsprojekt får inte vara att ge vuxna människor jobb. Ungdomars behov måste prioriteras.

Kultursponsoring- en möjlighet för Josefin i kärva tider? Josefin Lundqvist, Arvidsjaurns musikskola, blåser ton.

Foto: Lars-Henrik Andersson, Norra Västerbotten.

KARIN ADLÉN, verkställande ledamot på Föreningen Kultur och Näringsliv, säger att det som hände i Arvidsjaur var ett glädjande bevis på att musikskolor kan samarbeta med näringslivet.

En ny undersökning, sammanställd av Föreningen Kultur och Näringsliv, visar att svenskt näringsliv har ökat intresset för att sponsra kultur. Bara inom musikområdet har antalet sponsorprojekt fördubblats de senaste två åren. Under 1996 satsade svenska företag nära 200 miljoner på kultursponsring i någon form och siffrorna fortsätter att peka uppåt.

– Vi vet att flera svenska företag kommer att satsa ännu mera pengar under resten av det här året, avslöjar Karin Adlén, verkställande ledamot på Föreningen Kultur och Näringsliv.

Föreningen ligger i Stockholm och är ett samarbetsforum – det enda i Sverige – för företags, näringslivsorganisationer och kulturinstitutioner. Medlemsregistret visar upp drygt 148 medlemmar – företag som i någon form sponsrar kultur.

– Vi ser oss som en kunskapsbank med erfarenhet av och intresse för kultursponsring, säger Karin Adlén.

RUNT PÅ TURNÉ

Föreningen utlyser årligen, i samarbete med Svenska Dagbladet, en pristävlan om bästa kultursponsring i Sverige. Syftet med tävlingen är att inspirera och utveckla svensk näringslivssponsring av kultur. I samband med 1993 års pristävlan lämnade föreningen över ett hedersomnämmande, ett diplom, till Arvidsjaurns Näringslivscentrum. Med dåvarande näringslivschef Gunnar Hedborg i spetsen fanns en vilja och ett engagemang att skapa ett samarbete mellan näringslivet och musikskolan. Karin Adlén minns situationen i Arvidsjaur som unik och mycket glädjande.

– Det visar verkligen att det finns en möjlighet för skolorna att samarbeta med näringslivet, säger hon.

Arvidsjaurns Näringslivscentrum har brutit sig ur den kommunala hanteringen och lagts i en stiftelse, där företagarna tillsammans med kommunen är stiftare och utser vardera två styrelseledamöter. Ordförande

- Av Ulrica Olofsson -

Arbetsliv & kultur hör ihop

För några år sedan hade musikskolan i Arvidsjaur ett stort stöd från näringslivet på orten. Men idag, trots att svenska företag har ökat intresset för att sponsra kulturprojekt, ger verkligheten en helt annan bild.

- Vi har i princip fått börja om från noll igen, säger musiklärare Karin Hellgren besviken.

är alltid en av företagarnas representanter och det innebär att Gunnar Hedborg, som 1993 jobbade som näringslivschef, fungerade som företagets förlängda arm gentemot kommunen och andra myndigheter. När det gällde näringslivets stöd till musikskolan var han en länk mellan dessa båda parter.

Musikskolans orkester "Orkan" bestod av 45 högstadiel elever som med hjälp av stödet kunde ge sig iväg ut på turné. Det gavs konserter i Stockholm, Skåne, Danmark och Frankrike. Resor som betydde mycket för eleverna, som gav dem belöning för all träning.

-Det upplevdes oerhört positivt, säger Karin Hellgren.

Dessutom gav orkestern ofta konserter i det lilla samhället, de fanns på plats vid nya företagsetableringar, spelade på konsumstämman, på långvården och många andra platser.

Självklart ska det finnas offentliga medel i botten, understryker Karin Adlén, men när det gäller kultur är sponsring ett bra komplement.

-Både större och mindre företag kan samverka och gå ihop för att sponsra kulturen, tycker hon, och speciellt i Norrland är det många företag som gör det.

I ETT EKORRHJUL

I Arvidsjaur var det många mindre och större företag som gav sitt stöd till musikskolan.

-Ett oerhört positivt samarbete, men tyvärr fick vi inte se någon fortsättning på det, säger Karin Hellgren. Den gamla näringslivschefen har försvunnit och idag finns inte en lika stark vilja att återskapa det här samarbetet.

Det är givetvis av stor betydelse vilka personer som tar tag i sådana här frågor,

menar hon och tillägger:

-Den näringslivschef vi hade då hade dessutom egna barn i orkestern.

Stöd från kommunen finns, anser Karin Hellgren, eftersom skolan ännu inte har drabbats av några större nedskärningar. Att samarbetet mellan näringslivet och skolan sprack ser hon som en negativ trend. Och idag har musikskolan hamnat i något som hon beskriver som ett ekorrhjul.

-Man måste ju faktiskt ha något att komma med också för att få stöd från näringslivet och idag har vi inte längre en fungerande orkesterverksamhet. Men vi jobbar oerhört hårt för att bygga upp en ny sådan.

LÄRARE SOM FLYR

-Det finns kanske inte samma förutsättningar nu som då, erkänner hon, framförallt är det bristen på lärare som sätter käppar i hjulet. De senaste tre åren har skolans personal fått "hanka sig fram". Alltför få lärare har velat stanna i Arvidsjaur, de har istället gett sig iväg söderut efter bara något år i tjänst.

-Det är ett stort problem! För det har medfört att många elever har försvunnit när det hela tiden måste skapas nya relationer, säger Karin Hellgren.

-Och har vi inte duktiga elever finns heller inte den grogrund som behövs för att bygga upp en ny fungerande orkesterverksamhet.

Musikskolan har inte tagit något riktigt initiativ till att försöka få tillbaka stödet från näringslivet. Men all kritik ska inte vändas inåt mot den egna verksamheten, menar Karin Hellgren:

-Det borde komma från båda håll.

Den nya näringslivschefen i Arvidsjaur Sara Andersson, säger till Kultursmockan:

-Mycket var väl Gunnar Hedborgs för-

tjänst, eftersom han talade varmt för de här frågorna.

Idag finns ingen från företagarnas håll, som egentligen driver dessa frågor längre.

Varför inte?

-Ja... dels för att det har funnits mindre önskemål från musikskolans håll om stöd. Men det är väl en fråga att ta upp igen, för det är ju viktigt att framhålla att arbetsliv och kultur hör ihop.

Sara Andersson värdesätter att musikskolan finns och jämför med hur idrottslig verksamhet sponsras.

-Det är ju en verksamhet som ofta har många sponsorer. Visst borde man kunna lyfta fram musikskolan som ett alternativ också, säger hon.

Vad ska musikskolan göra för att få stöd igen?

-Den som tycker sig ha problemet bör ta initiativet. Men som alltid ska samarbete bygga på tvåsamhet.

"Allt behöver inte handla om kontanta medel"

Karin Adléns råd till samarbete:

Till Näringslivet:

- Tänk noga på vilken målgrupp ni når.
- Ha en noggrant uttänkt policy som är väl förankrad.
- Allt behöver inte handla om kontanta medel. Ni kan sponsra med varor och tjänster.

Till kulturinstitutioner:

- Tänk på att företagen hellre går in i långsiktiga projekt än i något som till exempel bara sker under en kväll.
- Tänk på att ni verkligen ska sälja er vara och att ni kämpar för det! Ge inte upp! - Ha alltid i åtanke vad sponsorerna vill ha tillbaka. De tänker på potentiella kunder och vill gärna få en positiv image.

Foto: Mirja Sarkkinen.

T-schoolband från Tornedalsskolan på besök i Kovdor. Här tillsammans med några ryska elever.

Blickar mot ÖST & VÄST

*Längst upp i Bottenviken där Sverige möter Finland ligger
Haparanda inbäddad vid Torneälvens mynning. Här
flödar kulturen över gränserna i Barentsregionen.*

*– Det är naturligt för oss att samarbeta, säger Tapio Salo,
kulturchef och rektor på musikskolan.*

– Av Ulrica Olofsson –

Haparanda har cirka 11 000 invånare, de allra flesta är tvåspråkiga med sina rötter i Finland. Historiskt sett har de människor som lever här uppe i Norrbotten mycket gemensamt med dem som bor i Barentsregionen. En region som sträcker sig över Norrbotten, nordnorge, finska Lappland och nordvästryssland. Och ur denna historiska samhörighet har en kultur formats som inte har några gränser. En känsla av närhet och gemenskap som gör att det delas på mänskliga och kulturella möten.

– Vi har en öst-västriktning i Haparanda och det behövs egentligen inga gränser eftersom vi så länge har följt varandras samhällsutveckling, förklarar Tapio Salo.

VÄNORTER I BARENTSREGIONEN

Haparanda har ett nära samarbete med tre vänorter i Barentsregionen som på många sätt präglar kulturlivet i staden. Vänorterna är Torneå i Finland, Kovdor i Ryssland och Hammerfest i Norge.

– Vi har ett gemensamt intresse av att utveckla kulturen i Barentsregionen, säger Tapio, och det är ett fruktsamt samarbete. När människor från de olika vänorterna samlas sker ett utbyte av kunskap.

– Eftersom vi lever och har levt så anorlunda i Sverige, Ryssland, Finland och Norge kan vi få in nya inslag i vår egen kultur, säger Tapio.

Vänorterna håller ofta kontakt och försöker anordna tillställningar gemensamt.

– Vi vill gärna se till att göra något konkret, formellt tillsammans, framhåller Tapio.

Eftersom Torneå ligger så nära Haparanda, har det av naturliga skäl blivit så att de städerna samarbetar mest. De som bor i Haparanda kan exempelvis utnyttja stadens kontakter med bibliotek och konstmuseum i Torneå.

– Utbytet med Torneå sker i princip dagligen, förklarar Tapio.

Varje sommar anordnar städerna ge-

mensamt festivalerna "Kalott Jazz- och Bluesfestival" och "Gränsspelet".

– Vi har alltid kontakt med artister i Barentsregionen inför festivalerna, säger Tapio.

VIKTIGT FÖR SKOLORNA

Samarbetet med den norska vänorten har inte varit lika intensivt som med den finska, berättar Tapio. Men nästa sommar planerar ett nätverk av människor från de olika vänorterna att anordna "Barents sommarkulturskola" på Hammerfest kulturskola.

Ungefär 150 barn och ungdomar, från de fyra vänorterna i Barentsregionen, samlas under åtta dagar för att dansa, sjunga, måla, musicera...

– Även lärare från de olika vänorterna får då möjlighet att träffas, säger Tapio.

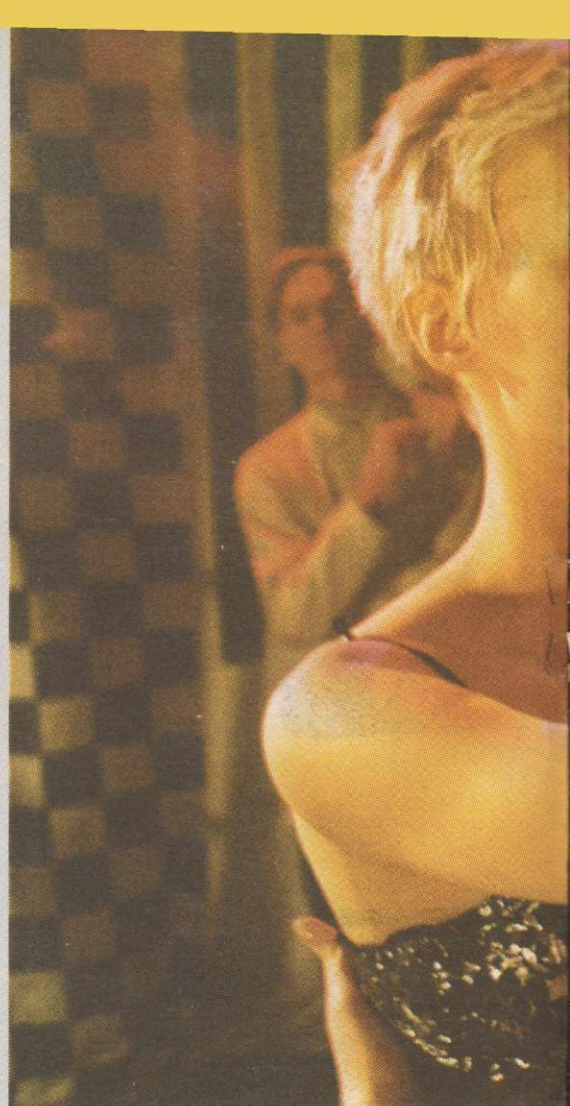
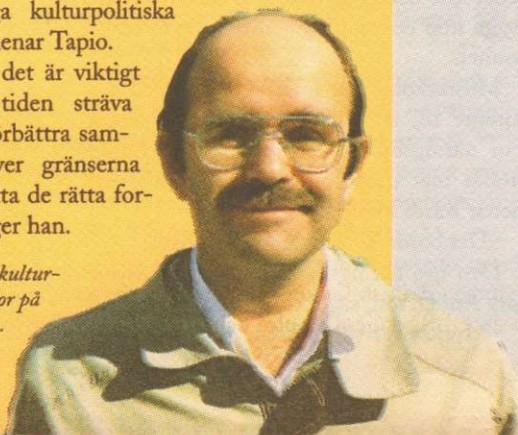
För skolorna i Haparanda betyder samarbetet mellan vänorterna speciellt mycket, betonar Tapio. Mirja Sarkkinen, musiklektör på musikskolan i Haparanda, är ledare för en grupp gymnasister som kallas "T-schoolband" på Tornedalsskolan. De har tillsammans gästtat Torneå i Finland flera gånger och i Kovdor har de spelat på skolor, barnhem och dagis.

– Resan till Ryssland betydde mycket för eleverna. De lär sig så mycket av att se hur det är där och kan byta erfarenheter med ryska barn och ungdomar, säger hon.

Att ha ett kultursamarbete inom Barentsregionen är oerhört betydelsefullt och har många kulturpolitiska fördelar, menar Tapio.

– Och det är viktigt att hela tiden sträva efter att förbättra samarbetet över gränserna och att hitta de rätta formerna, säger han.

Tapio Salo, kulturchef och rektor på musikskolan.

Perf

De första eleverna antogs när utbildningen för allra första gången startade förra hösten. Tio unga tjejer, som tidigare hade jobbat med dans och teater, utbildade sig för att kunna använda performance professionellt i framtiden.

– Ännu är inte begreppet performance så känt i Sverige, men jag hoppas och tror att det kommer att bli större, säger Annika. Hon är själv bildkonstnär och har gått flera kurser i performance och det är väldigt speciellt, lovar hon.

– Eleverna jobbar mycket med sitt inre och med sina egna rörelser, de lär sig uttrycka sina känslor och gestalta inre bilder.

KONSTFORMER SOM FÖRENAS

När det har varit dags för eleverna att producera egna föreställningar och happenings har det aldrig funnits några färdiga manus att arbeta efter, allt har skapats på plats under ledning av regissören. Det är själva kärnan i begreppet performance. Att allt ska hända på scenen.

– Oftast har aktörerna inte ens några grundidéer till vad som ska ske, förklarar Annika, därför uppstår det också en speciell stämning.

Hon menar att vi som åskådare upplever en oerhörd skillnad när vi går på vanlig teater i jämförelse med ett besök på en performance-föreställning. Vi ser i program-

Marika Savikuja och Ann-Charlotte Hultberg var några av eleverna under läsåret 96/97.

Foto: Arto Liiti.

På Sverigefinska folkhögskolan i Haparanda finns den enda konstnärliga performanceutbildningen i hela landet. Här lär sig eleverna att uppträda utan manus med improvisationsteknik som främsta redskap.

–Åh, det är så underbart att se hur eleverna utvecklas, utbrister Annika Krongqvist, ansvarig lärare.

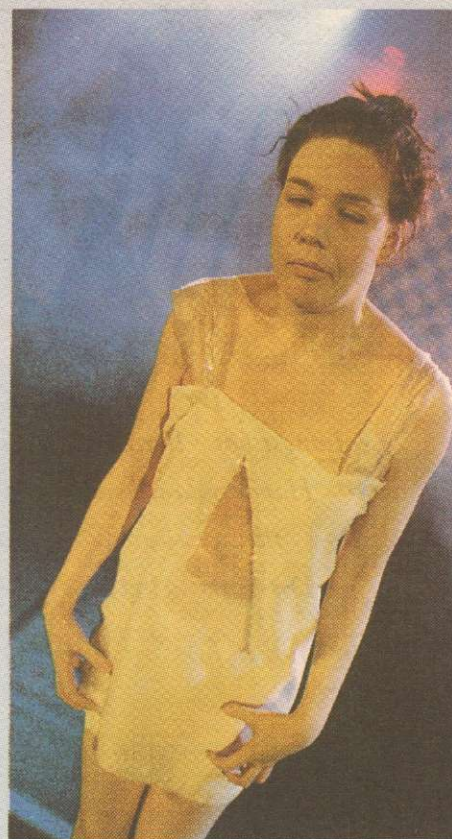

Foto: Pekka Ruth

My Westerberg i föreställningen "Ur älvens mun" som under februari och mars månad visades i den ryska staden Kovdor.

Performance

– allt kan hända

– Av Ulrica Olofsson –

bladet att det är en komedi som visas och därför vet vi ganska säkert hur vi kommer att uppleva den. Vi ser att det är en Shakespearpjäsa och vet ungefär hur den kommer att vara. "Vanlig teater är som en realistisk tavla – performance är en abstrakt.", säger hon.

–Med hjälp av performance kommer vi närmare inpå livet på ett helt annat sätt, den ska röra vid oss och väcka våra känslor. Vi bestämmer aldrig i förväg vad publiken ska uppleva och mycket oväntat kan hända.

Annika poängterar att performance är ett konstverk som förenar många olika konstformer.

–Teaterfolk, konstnärer och dansare kan mötas med hjälp av performance och alla kan tillföra sina erfarenheter och kunskaper när man gör en föreställning.

Den konstnärliga performanceutbildningen på skolan har valt att ha inslag av dans i kursen. En kombination som tycks vara naturlig, för enligt Annika ligger performance uttrycksformer väldigt nära dem som dansaren har.

–När en bildkonstnär använder perfor-

mance är han eller hon ofta mer visuell. På en teatermänniska märks det direkt att hon eller han är van att bli styrd av ett manus, förklarar hon.

RESTE ÖVER GRÄNSERNA

Under läsåret har gästlärare från både Finland och Sverige bjudits in. Det har varit bildkonstnärer, teatermänniskor och dansare som utbildat och hjälpt till att förbereda eleverna inför de föreställningar som har visats. Tillsammans med skolans Musik- och Ljudteknikelever har det blivit många mil längs vägarna – genom flera länder. Eleverna har till exempel gästtat Alta i Norge, Kovdor i Ryssland, Rovaniemi i Finland och de har också gjort några föreställningar hemma i Sverige, i Luleå, Kalix och i hemstaden Haparanda.

–Det har betytt så mycket för dem att få resa iväg, att få samla erfarenheter och nya intryck. Det har påverkat dem i deras eget arbete, säger Annika.

En av elevernas föreställningar hade namnet "Arktisk Cirkus" och visades under läsåret i Rovaniemi, Luleå och Haparanda.

Foto: Kenneth Mikko

"Vanlig teater är som en realistisk tavla – performance är en abstrakt."

– "Arktisk Circus" handlade om hur det är att leva i Norrbotten, om olikheter och likheter i svensk, finsk och rysk kultur, beskriver Annika.

EN INRE UTVECKLING

Eleverna fick improvisera och ur det som då kom fram formades "Arktisk Circus". En föreställning som Annika hoppas ska kunna leva kvar åtminstone under de närmaste två åren. Om allt går enligt planerna ska den sättas upp två gånger under den här hösten. Färden går då till Archangelsk i Ryssland och Uleåborg i Finland.

–Troligtvis blir det tillsammans med de elever som har börjat nu på hösten men kanske också med några av förra årets elever, säger Annika.

Eleverna på performanceutbildningen kom från hela Sverige, från södra Finland och en av dem ända från Archangelsk i Ryssland. Nu har de lämnade varandra och Annika hoppas att de i framtiden ska kunna bilda egna performancegrupper i sina hemkommuner.

–Men framförallt hoppas jag att de har uppnått ett större självkunnande och att de har vuxit som människor, säger hon.

Marika Savikuja, 22 år från Haparanda, var en av alla elever på utbildningen:

–Jag hoppas att jag kan jobba med performance på något sätt framöver, kanske vid sidan av ett annat yrke.

–Allt i livet är så logiskt – performance däremot är ologiskt. Därför kan man göra sådant man kanske aldrig skulle kunna annars, säger hon.

- Av Dag Krafft, Olof Bengtsson -

SMoK rapporterar från SPANIEN

Foto: Dag Krafft.

I början av juli gav sig de svenska delegaterna Olof Bengtsson och Dag Krafft iväg till Barcelona för att delta i den Europeiska Musikskoleunionens konferens. De båda rapporterar om vad som hände där:

Årets EMU-möte 3-5 juli var en blandning av generalförsamlingsöverläggningar och fortbildningskonferens. Konferensdelen hölls tillsammans med spanska musklärare och musikstuderande.

Vid generalförsamlingsmötet beslöts utöver de vanliga formaliteterna att i fortsättningen använda engelska, tyska och franska vid möten och dylikt. Tryckta alster, såsom EMU-newsletter översatts endast till engelska. Det står sedan respektive medlemsland fritt att översätta till sitt lands språk.

Vidare beslöts att efter den 5:e ungdomsmusikfestivalen i Barcelona 25-31 maj 1998 förlägga de två följande festivalerna till Trondheim i Norge år 2000 och till Bern i Schweiz år 2001. Planeringen inför dessa festivaler är i full gång.

Som så många andra organisationer har även EMU svårt att få debet och kredit att gå ihop. En orsak är att vissa medlemsländer inte betalar sin medlemsavgift. Församlingen beslöt att hårdare tag ska införas, och länder som inte betalar kommer att uteslutas.

Angående ungdomsmusikfestivalen 25-31 maj 1998 presenterade värddorganisationen ACEM (Catalan Association of Music Schools) ett prospekt som svarade på en mängd frågor som cirkulerat runt festivalen. Omfattningen dras ner till 5000 besökande musikungdomar från hela Europa, vilket betyder att Sverige får skicka 393 musikanter inklusive ledare. Detta betyder att SMoK får ta på sig den nya rollen att fördela dessa platser bland intresserade svenska grupper.

Avgiften är satt till 10.000 pesetas (cirka 530 kr) per deltagare och resan till Barcelona får naturligtvis grupperna själva stå för. Inkvartering kommer att ske i familjer, i samlingssalar och på vandrarhem. Mat serveras gratis under hela perioden. Varje

antagen musikgrupp får en mottagande värddgrupp sig tilldelad i förväg, vilket betyder att förberedande kontakter kan etableras i god tid före festivalen.

SMoK skickar ut en mer detaljerad information till Sveriges samtliga musik- och kulturskolor. Kontaktperson är: Dag Krafft, SMoK, Industrivägen 33, 763 41 Hallstavik. Tel. 070-664 664 8.

KULTURSKOLOR I EUROPA

Konferensdelen av Barcelonabesöket var omfattande. Föreläsningarna avlöste varandra från morgon till sena kvällen, och var indelade under tre rubriker:

- Allmänna rapporter och ämnen
- Musik i skolorna
- Musikskolorna

Föreläsarna kom från hela Europa och intresset var stort från både deltagarna och media. Musiken som motor i grundskolans arbete och utveckling var ett tema och musiken som kraft att motverka främlingsfientlighet och rasism var ett annat.

Att kulturskoletanken börjar erövra Europa står helt klart. Ett inslag hette "Music, dance, art and theatre. As an art institut". Föreläsaren heter Jan van Muilekom och arbetar i den holländska organisationen Netherlands Music Schools Association (VKV). SMoK ska försöka få Jan som föreläsare till Sverige, kanske redan till Stockholmskonferensen april 1998, då han har mycket intressanta saker att säga inom detta ämne och har erfarenheter med sig från Holland.

Föreläsningarna hölls på Barcelona Universitet, en byggnad som var en kulturupplevelse bara den.

På det hela taget var det en intressant konferens men med ett alltför digert och tidspressat program.

Musik

- Av Ulrica Olofsson -

Musik Direkt startade 1986 och sedan dess har mängder av unga musiktalanger korats runt om i landet. Många av dem har klättrat högt och gjort riktiga genombrott; Hedningarna är bara ett känt exempel. Tävligen Musik Direkt är öppen för unga enskilda musiker och grupper, som tävlar mot varandra i lokala uttagningar och i länsfinaler. Och för den eller dem som lyckas riktigt bra väntar Musik Direkts Riksfestival. Inför den senaste tävlingen ville Sveriges Television, tillsammans med Svenska Rikskonserter, lyfta fram lokala artister runt om i landet. Därför skickades videofilmer, på samtliga av de 180 vinnande bidragen från Musik Direkts länsfinaler, vidare till en sammansatt grupp inom SVT.

-Det är viktigt att dammsuga landet på begåvningar, säger Agneta Sandin, och jag tycker att det ingår i SVT:s åläggande att visa på bredden av artister i landet.

ENSAM I MÄNGDEN

Från videofilmerna valdes 24 konstellationer ut som fick medverka i den svenska delen av Nordens Talang 97. Från tre semifinaler, med åtta tävlande i vardera, plockades sedan nio bidrag ut till en Sverigefinal som hölls i april månad. Där skulle två konstellationer väljas ut och representera landet i en direktsänd nordisk final i Oslo. Ett TV-samarbete som SVT utvecklat tillsammans med TV-bolagen i de andra nordiska länderna.

Det var norska NrK som egentligen var den drivande kraften och som ville pröva att göra en nordisk tävling, berättar Agneta Zandin.

-NrK sa redan innan att de inte tänkte fortsätta med projektet, säger hon. Men om några år kanske det kan bli ett samarbete igen.

Rockbandet Bruse från Härnösand lyckades, tillsammans med pianisten Marie Gustavsson, ta sig ända till Sverigefinalen och vidare till den nordiska finalen i slutet av maj. Sex miljoner tittare satt framför TV-apparaterna i sina hem och följde dra-

Direkt

En språng- bräda mot stjärnorna

matiken när ungdomar från Sverige, Norge, Finland, Danmark möttes i finalen och kämpade för att ta hem segern.

–Det var verkligen en jättestor grej och bra arrangerat, tycker Tony Öberg, sångare i Bruse.

Titeln "Nordens Talang 97" tog den 16-åriga danska pianisten Tanja Zapolski.

Det svenska bidraget Bruse föll inte de nordiska jurykollegorna i smaken. Det spelades mest klassiskt och jazz och de andra länderna hade inga rockgrupper på plats. Finland hade till och med förbjudit dessa i sina deltävlingar. På plats i Oslo kom Härnösandsbandet sist av de åtta tävlande. Men enligt Tony var de beredda på det.

–I de andra nordiska länderna säljs inte så mycket populärmusik, säger han, där är det vanligare med klassisk musik och vi visste ju att vi var det enda rockbandet med elustrustning.

FÖRLORARE OCH VINNARE

Tony vill gärna se att SVT fortsätter med liknade projekt.

–Men sluta vid en Sverigefinal och satsa på att få bort kopior och för fram original, säger han.

Agneta Zandin betonar att det är viktigt att ha nationella talangtävlingar:

–Så att allt inte blir som sikta mot stjärnorna.

Rockgruppen Bruse är nöjda trots allt. För även om bandet lämnade Oslo som förlorare blev de i alla fall vinnare på hemmaplan i Musik Direkts egna deltävlingar. De vann Musik Direkts länsfinal och på Riksfestivalen i Växjö blev gruppen en av tre vinnande konstellationer.

Priset – en betald sommarturné runt om i landet under två veckor – har grabbarna redan varit iväg på. Och framtiden ser ljus ut:

–Vi gör en skiva nu, sedan får vi se vad som händer, säger Tony.

–Det är kul att vara ute på spelningar!

I höst drar ännu en omgång av Musik Direkt igång. Efter årsskiftet ska nya vinnare koras. Ingen musiker kommer dock att ta titeln Nordens Talang igen. Men Sveriges Television fortsätter gärna samarbetet med Musik Direkt på nationell nivå. – Vi som jobbade med projektet kommer att lägga fram ett programförslag och vill fortsätta redan nästa år, avslöjar Agneta Zandin, projektansvarig för den svenska delen av Nordens Talang 97.

Foto: Jörgen Åhslund

Joakim Olofsson ger järnet på gitarren och i bakgrunden ser vi Erik Lindstedt på keyboard.

Härnösandsbandet Bruse var en av vinnarna i Musik Direkts Riksfestival. I den nordiska finalen gick det sämre – där blev bandet sist.

Foto: Jörgen Åhslund

Foto: Ulrica Olofsson

Kultursmockan möter *skolminister*

Ylva Johansson

- Av Ulrica Olofsson -

Musik- och kulturskolorna arbetar både i den lokala kultursektorn och i skolan under skoltid. Vilket departement har egentligen ansvaret för skolorna?

-Musik- och kulturskolorna jobbar ju gränsöverskridande med en fot i skolan och en i kulturlivet, därför ligger ansvaret både på Kulturdepartementet hos kulturministern och på Utbildningsdepartementet.

-Och det ska vi vara rädda om, det är en styrka.

För du och kulturminister Marita Ulvskog samtal om musik- och kulturskolorna?

-Ja det gör vi. Vi diskuterar framför allt om kommunernas ansvar för musik- och kulturskolorna. För det är ju inte statens förtjänst att skolorna finns, det är kommunernas.

Kan du som statsråd och ansvarig för skolfrågor göra något för att säkra den så ofta hotade och frivilliga verksamhet som musik- och kulturskolorna utgör?

-Jag kan inte säkra. Skolornas vällevnad och överlevnad förutsätter att det finns en lokal vilja att prioritera verksamheten. Jag ser mig inte som ytterst ansvarig, men jag kan se till att kommunerna får tillräckliga resurser för att kunna göra en prioritering.

-Jag kan visa på vilken roll skolorna har i kulturlivet och i skolan, stödja och se till att det finns en helhet.

Ser du en fara i att musik- och kulturskolorna är en frivillig verksamhet i landets kommuner?

"Kulturen i skolan ska ha en starkare ställning, inte vara grädden på moset"

-Jag upplever att skolorna har ett folkligt stöd och att politiker är lyhörda. Många ser som sin huvuduppgift att värna om musik- och kulturskolornas verksamhet för att de ska ha en fortsatt stark ställning ute i kommunerna.

-Det behövs en livlig lokal debatt och ekonomiska förutsättningar.

Hur tycker du att kommunerna ute i landet har skött sig?

-Jag tycker att de har gjort ett fantastiskt arbete trots att det har varit så pass kärvt ekonomiskt. De allra flesta har satsat bra och till och med under den här kärva tiden har det skapats en djupare bredd, musikskolor har vuxit till kulturskolor.

-Men det finns också en annan sida och det är de kommuner som har begränsat utbudet och tagit ut så höga avgifter att det inte längre har blivit allmänt tillgängligt att utnyttja skolorna

Vad tror du kommer att hända med skolorna?

-Jag vill gärna se en fortsatt utveckling av kulturskolor. Men det finns två möjliga vägar som jag är orolig för. För det första att man förlorar bredden så att bredd ställs mot elit. För det andra att man får det ännu kärvare ekonomiskt och riskerar bredden i skolan och att man blir tvungen att ta ut höga avgifter och får färre elever.

Vilken utveckling vill du se?

-Att musik- och kulturskolorna kommer i ett närmare samarbete med skolan.

Inte integreras?

-Nej, i samarbete med skolan.

Utövar du själv någon estetisk verksamhet?

-Jag spelar fotboll ibland...om det nu räknas till estetisk verksamhet...skratt...

Dina barn då?

-Dom är tre år. Då gör man väl det ute-slutet, hela tiden.

Minns du dina egna musiktimmor i skolan?

-Jag spelade piano i musikskolan men det var inte så kul.

Varför inte?

-Jag hade en sådan tråkig pianofröken.

Tycker du att Sveriges Musik- och Kulturskoleråd (SMoK) behövs?

-Ja, absolut! För att få en lokal förankring och för att skolorna ska kunna vara starka totalt sett och i debatten.

-Men framförallt ser jag att SMoK bör bidra till diskussionen om vad som är en bra skola!

Vad vill du säga till Kultursmockans läsare?

-Att det är viktigt med kommunala musik- och kulturskolor och att man ska satsa på bredden i samarbete med skolan.

-Jag inser att man i musik- och kulturskolan inte ser som sin högsta uppgift att förändra skolan men kulturen i skolan ska ha en starkare ställning och inte vara grädden på moset.

Vilken utveckling vill du se för landets musik- och kulturskolor?

ÅSA ÖSTERDAHL,
29 ÅR,
MUSIKLÄRARE PÅ
GOTLAND:

–Det allra viktigaste är att musikskolan

ska vara en skola för alla!

Vi måste kämpa för det så att det inte blir en social fråga som det ju faktiskt har blivit idag. Alla ska ha råd att spela och jag vill också att vuxna som vill ska få möjlighet att göra det. Inom musikskolan vill jag att vi ska utvecklas, att vi slutar tänka i timmar och jobbar mer med projekt. Jag vill ha en ökad pedagogisk och metodisk debatt både utom och inom skolan, framför allt kollegor emellan.

MARIA LENNARTSSON,
31 ÅR,
MUSIKLÄRARE
I VÄXJÖ:

–Jag vill att det ska finnas en bredd för eleverna, att de ska

erbjudas det som de verkligen vill hålla på med. Jag vill ha en genrefördjupning och en hög kvalitet inom de olika konstarterna. Det är roligt för skolans lärare om man till exempel kan jobba utifrån olika teman. Vi kan kanske ha 1800-talsmusik tillsammans med 1800-talskoreografier av dans eleverna och 1800-talskonst.

JAN BERGQVIST,
46 ÅR,
MUSIKLÄRARE
I HAPARANDA:

–Det är lätt när man har jobbat i många år att stelna i vissa

former. Därför är det viktigt att ställa kravet på sig själv om att förnya sig, både för elevernas och för sin egen skull. Jag vill gärna se en utveckling av kulturskolor. Jag ser det som en nödvändighet eftersom det är kärva tider och man rycker i musikskolans resurser. Kulturskolan möjliggör ett samarbete mellan estetiska ämnen i skolan och man kan genomföra olika projekt tillsammans.

kulturnytt

På gång vid landets musik- och kulturskolor just nu:

Musikskolan i Lidköping

Johan Kjellberg, studieledare:

– Vi har inte haft förberedande undervisning på flera år men börjar med det igen under hösten i årskurs 2. Det är viktigt att fånga upp ungarna i tid och eftersom konkurrensen har hårdnat, handlar det idag mycket om att marknadsföra skolan. En lärare åker ut fyra gånger per termin och har musikundervisning med sång och lekar och sprider på så sätt reklam på ett bra sätt och vi kan bredda verksamheten nedåt i åldrarna.

– Som ännu ett steg i ledet åker vi ut och gör en lärarorkester.

Musikskolan i Hedemora

Thomas Schönberg, rektor:

– Vi jobbar vidare för att omvandla musikskolan till en kulturskola. Fastän egentligen är vi redan en kulturskola eftersom vi har infört både frivillig och obligatorisk dansundervisning. Men politikerna drar fötterna efter sig! Redan 1995 togs ett beslut om att skolan skulle bli kulturskola, men besparingskrav har gjort att vi ännu inte officiellt är kulturskola.

– Den 20 och 21 september har vi ett länsmusikläger "Länsstråkorkester" i Hedemora med ungefär 60-80 elever från alla musikskolor i Dalarna. Det här lägret är ett samarbete mellan skolorna i Dalarna och det anordnas en gång om året av olika musikskolor.

Kulturskolan i Pajala

Ulf Gustavsson, rektor:

– Det händer hela tiden nya saker. Under hösten har två lärare kommit med en idé om att prova ett nytt sätt att jobba med körundervisning. För här i Pajala har körundervisning inte fungerat så bra.

– Vi vill ändra på själva lärarrollen och skapa en sångverkstad för eleverna. Vi vill att eleverna under en öppen tid fritt ska kunna styra och jobba på eget bevåg. Istället för att lärare ska bestämma hur allt ska vara, ska de finnas som två resurspersoner.

Beslut om projektbidrag till Kulturrådet 1998

Arbetsgruppen kultur i hela landet har fått in många ansökningar om projektbidrag från dem som vill vara med och göra 1998 till ett kulturrår. Regeringen har gett arbetsgruppen kultur i hela landet i uppdrag att visa på den lokala kulturen och via arbetsgruppen ger regeringen ekonomiskt stöd till kulturprojekt som ska genomföras under året. Drygt 1170 ansökningar har hittills inkommit till kultur i hela landet.

– Däribland är det ungefär 25 musik- och kulturskolor som har sökt, berättar Ann-Cathrine Wikström, administratör för kultur i hela landet.

50-100 ansökningar kommer att beviljas stöd och det handlar om cirka 15 miljoner som ska fördelas. Beslutet om vilka som får projektbidrag väntas tas första veckan i september.

De som inte hann med att söka projektstöd denna gång får ännu en chans. Sista ansökningsdag är den 15 oktober. Kontakta: Ann-Cathrine Wikström, kultur i hela landet, 08-405 35 86.

Blåsmusiksymposium -97!

Under dagarna 23-26 oktober i Västerås finns en mycket god möjlighet till inspiration och kunskapsinhämtande i samband med det årliga blåsmusiksymposiet.

Utställningar, seminarier och deltagarorkester! Bland seminarierna återfinns bland annat ett förslag på följande programrubrik: "Vår musikskola lockar blåsare!", där Håkan Harrysson, Arboga musikskola, medverkar.

Blåsmusiksymposierna borde vara en angelägenhet för många skolor, inte minst på grund av det generellt minskade intresset för blåsinstrumentspel!

Naxos satsar på Sverige

Skivbolaget Naxos har flyttat sin ledning från Hong Kong till Örebro.

– Skivbolaget har en liten central organisation som leder verksamheten i respektive land, förklarar Håkan Lagerqvist, den nye koncernchefen för Naxos Internationellt.

Den svenska distributören för Naxos har funnits i Örebro sedan 1993, tekniken sköts i London och ägaren sitter i Hong Kong.

Att skivbolaget nu har valt att etablera sin styrelse i Örebro betyder nya arbetstillfällen.

– Det handlar kanske om fem personer under de närmaste två åren som ska jobba internationellt, säger Håkan Lagerqvist.

Européerna föredrar musik

Det finns mycket som vi européer gillar att roa oss med på fritiden. En färsk undersökning visar att det vi allra helst gör är att lyssna på musik, kolla på TV och läsa tidningen. Pubbesök däremot står vi gärna över liksom att vandra och idrotta.

Glöm inte att titta på SMOKs hemsida!

Du hittar där information om kurser/konferenser, projekt, styrelsens protokoll, enkäter med mera.

Adress: www.smok.se

Surfa in på kultur

Nu samlas, sorteras och sprids svensk kultur på Internet. Kulturnät Sverige är namnet på det projekt som Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien i nära samarbete med Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien bedriver. En projektgrupp som tillsammans bildar redaktionen för Kulturnät Sverige har redan anställts. Redaktionen uppgift är att ansvara för Webplatsen och att ge råd om hur svenskt kulturmaterial läggs ut på Internet.

Målsättningen är att förbättra kommunikationen mellan kulturproducenter och publik och bidra till ett ökat samarbete mellan kulturinstitutioner.

– Vi ser som vår huvuduppgift att göra kulturen lättillgänglig med ny teknik. Det är viktigt att användaren lättare kan nå de skilda kulturproducenterna, säger Malin Edmar, Kulturnät Sveriges jurist och redaktionsmedlem.

Intresset för Kulturnät Sverige är stort. Idag finns redan 500 kulturproducenter med.

– Och vi växer med ungefär 50 nya varje vecka, säger Malin Edmar.

Kulturnät Sverige på Internet: www.kulturnat.iva.se

Svensk musikexport ökar till Asien

Export av svensk musik till asiatiska länder växer med rekordfart. I många av dem ökar efterfrågan på våra inhemska musikartister med 25 procent om året. Enligt Jonas Sjöström, VD för skivbolaget MNW Records Group AB, Sveriges största oberoende skivbolag, finns en enkel förklaring: – Svensk musik är ju förhållandevis bra, säger han.

Enligt Jonas Sjöström slår Kina allt när det gäller volym. Hittills har MNW sålt drygt en halv miljon kassetter och skivor till Kina och under nästa år siktar de på att sälja 1-1,5 miljoner musikkassetter i landet. Jonas Sjöström tror att Kina kommer att vara den ledande marknaden för popmusik om 10-15 år.

– En låg nivå på kostnader, en hög befolkning och en snabb tillväxt tyder på det, förklarar han. Den globala försäljningen av musik på skiva och kassett uppgår idag till cirka 250 miljarder kronor per år.

Östersund kan få Professur i biomusik

Världens första professur i biomusikvetenskap kan komma till Mitthögskolan i Östersund. Det är resultatet av ett samarbete mellan Karolinska Institutet, universitetet i Florens och Mitthögskolan.

Begreppet biomusik myntades av Nils Wallin och enligt honom ska allt vara klart inom ett år. Eftersom Institutet för biomusikvetenskap bara finns i Östersund, är tillsättningen av den nya professuren unik och den enda i sitt slag.

– Vi har funnits i två år nu och ser det här som ytterligare ett led i vårt arbete. Att biomusik blir akademiskt befast och accepterat, säger Björn Merker, hjärnforskare vid Institutet.

Biomusikvetenskap undersöker musikens biologiska rötter och konsekvenser.

Porträttet

Svante Thuresson är mannen som med sin jazzkänsla och röst lyckas att fånga sin publik. I över 40 år har han turnerat runt som professionell musiker. För Kultursmockan berättar Svante vad han tycker om nedskärningarna i musik- och kulturskolorna: - Det är inte klokt!

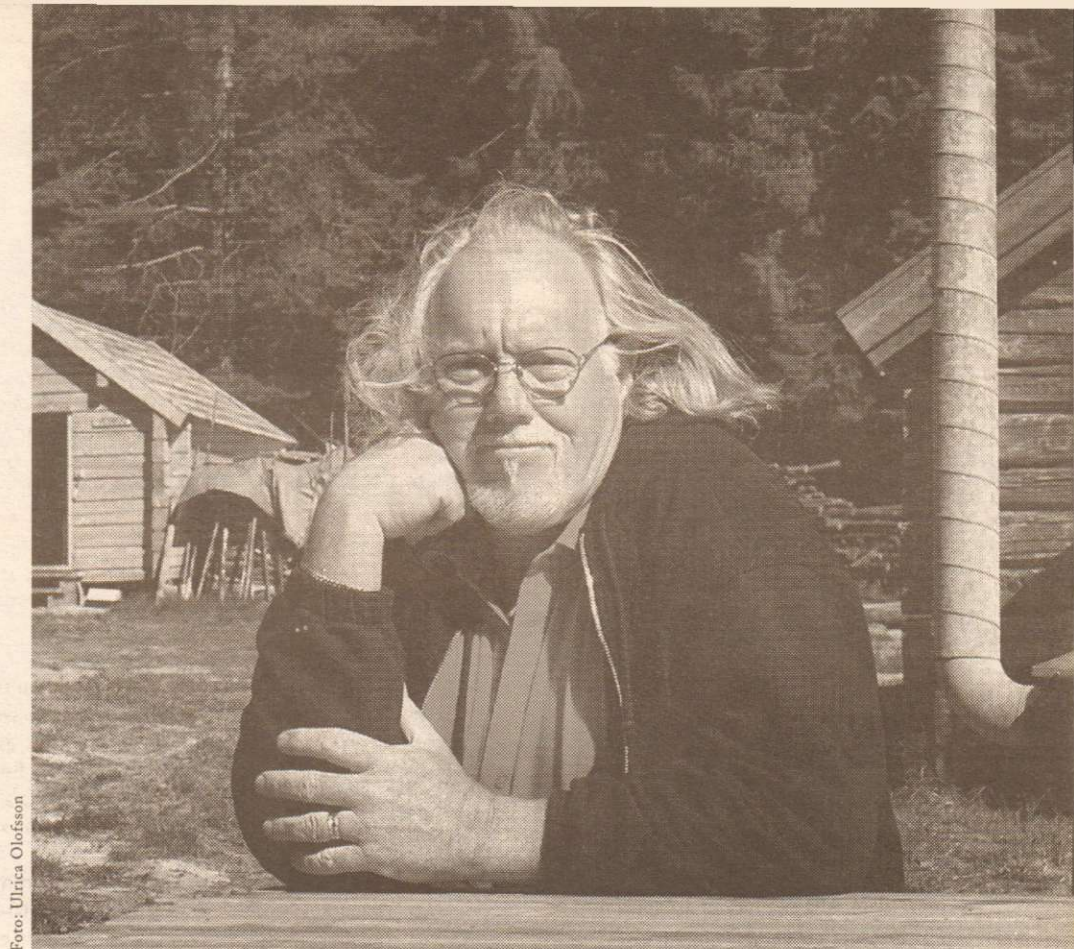

Foto: Ulrica Olofsson

Svante - årets hedersmedlem

- Av Ulrica Olofsson -

Hej Svante. Hur mår du?

- Jo tack, bra!

Det har varit tyst om dig ett tag. Vad gör du?

- Jobbar på som vanligt, gör konserter med olika besättningar med mera.

Du har över 40 år bakom dig som artist. Hur länge tänker du fortsätta?

- Man jobbar på så länge man är efterfrågad. Jag har inga som helst planer på att lägga av eftersom det fortfarande är lättnad, eftersom musik är det roligaste jag vet.

Som ung 17-årig grabb började du lira som trummis och turnerade sedan runt i Europa som professionell musiker. Visste du tidigt att det var musik du ville syssla med?

- Ja...det var kul! Jag fick direkt mycket att göra.

- Jag började spela trummor redan när jag var 13 år och musiken har alltid varit främst.

Under åren 1962-67 var du med i legendariska Gals and Pals och sedan startade solokarriären med framgångar på krogscener, i folkparker och på Svensktoppen. Trivs du bäst solo eller tillsammans med andra?

- Det är olika, både och... fastän man är ju aldrig riktigt solo som musiker. Jag trivs med varierande komp och tillsammans med olika musiker.

Är det någon skillnad på att vara artist idag och när du började?

- Ja, naturligtvis har man lärt sig ett och annat. I början var det oavbrutet mycket intryck av jobbet, det försvinner med rutiner.

Du har vid ett tillfälle sagt att du vill ge "Ditt eget stuk" åt det du sjunger. Vad menar du med det?

- Helt enkelt att det är jag själv som gör låten, ingen talar om för mig hur jag ska göra och jag är inte ute efter att likna någon.

"Ingenting är gratis även om man är begåvad"

Hur skulle du beskriva dig själv på scenen?

- Ja...svår fråga... jag tror att jag är lite allvarlig, jag vill att det jag gör ska få ett värde.

Och skillnaden privat?

- På scenen gör man en roll, jag undviker att göra det i det vanliga livet.

Det är som jazzmusiker du är känd. Varför blev det just jazz?

- Det var det som gällde då jag började, det var dåtidens dansmusik. Dessutom har jag upptäckt att den är oslagbar. Jazz är en musikalisk färskvara som alltid görs precis när det görs och inte låter likadant jämt.

Vad är bra musik för dig?

- Bra kvalitet på utförandet och i den musikaliska grunden.

Vad gör du när du inte står på scenen?

- Jag spelar mycket golf den här tiden och så har jag ju familjen. Sedan är det ju också mycket att förbereda, träffa folk, fixa arrangemang.

SMoK utsåg dig till "Årets hedersmedlem 1997". Hur kändes det?

- Jag är jättehedrad. Det är jättefint att SMoK finns, det behöver vi i det kulturella landskapet vi lever i.

Vad tycker du om de svenska musik- och kulturskolorna?

- Det är ett lyft att sådana fungerar trots att man också har knappa möjligheter.

- Och det är bra att även den moderna konstmusiken har blivit accepterad, det var den ju inte riktigt för tio år sedan.

Det skärs ned på verksamheten på flera håll i landet. Kommentarer?

- Det är inte klokt! Allt som rör ungdomar, deras utbildning och utveckling måste prioriteras.

Du är ute i musikskolorna?

- Ja, jag åker runt i hela landet, undervisar och jobbar med orkestrar.

NAMN: Svante Thuresson

ÅLDER: 60 år

FAMILJ: Fru Carina, barnen Stefan och Helena och hunden Quincy(!).

BOR: I Vasastan i Stockholm.

YRKE: Musiker

TJÄNAR: Ja det gör jag, men hur mycket vet i katten...runt 300 000.

KÖR: Mercedes, många mil.

LÄSER: Det gör jag inte så mycket, hinner inte... men när jag gör det blir det golftidningar och facklitteratur.

LYSSNAR PÅ: Allt från Baby Face till Count Basie och Duke Ellington.

SKRATTAR: Ja, gärna.

GRÄTER: Inte så ofta som tur är.

ÄLSKAR: Ja, min familj.

HATAR: Det får bli självklara saker såsom orättvisor.

MINNS: När jag spelade med Bill Evans på Gyllene Cirkeln i Stockholm.

PLANER: Jobba på som vanligt!

NY SKIVA: Ja det blir det nog, vi ska diskutera det framåt hösten.

Vad tror du att unga artister måste tänka på för att lyckas?

- Att jobba! Ingenting är gratis även om man är begåvad. Det är ett jobb och man måste lära sig det från grunden.

- Att tänka på att satsa långsiktigt och inte bara i en hit.

Vad ska du göra nu?

- Nu ska jag laga mat!

- Sedan närmast ska jag ner till Malmö och göra ett jobb där med symfoniorkestern och Lisa Nilsson.

Fotnot: Utmärkelsen "Årets hedersmedlem" tilldelas varje år en person som gjort något speciellt bra för musik- och kulturskolorna.

Nu är det nära...

I kampanjen Festivalåret -98 ska den lokala musik- och kulturskolan spela huvudrollen.

Här är några av de projekt som planeras, men fortfarande är det fritt fram för nya idéer och överraskningar.

Under Festivalåret 1998 ska SMoK leda och samordna ett antal lokala och landsomfattande musik- och kulturskoleprojekt. Syftet är att personal och elever med gemensamma krafter ska arbeta för att sätta strålkastarna på den svenska musik- och kulturskolan under ett helt verksamhetsår.

• KULTURSMOCKAN

Den tidning du nu läser är ett av delprojekten, den planerar vi att ge ut under resten av året och under hela 1998.

• INVIGNING

Den 12 januari kl. 12.00 startar vi festivalåret 1998 genom att musik- och kulturskolor runt om i landet själva väljer lämpligaste sätt att genomföra invigningen. Det kan till exempel vara ett högtidstal av någon lokal kulturprofil tillsammans med ett framträdande från musik- och kulturskolan, men här är det alltså fritt fram för lokala initiativ och variationer.

Tidningen Kultursmockan utlyser en tävling! Vilken kommun gör den festligaste

invigningen? Vinnarna kommer att uppmärksammas i tidningen.

• VÄRLDENS STÖRSTA ORKESTER

Den 28 mars samlas i Globen 5098 musicerande musik- och kulturskoleelever tillsammans med kända artister. Via TV sänds konserten ut till övriga landet där de kommunala musik- och kulturskolorna mobiliserar sina orkestrar som spelar med och då bildar världens största och mest utspridda orkester.

Kontaktperson: Tommy Kjellgren, Lidingö, tfn: 08-731 33 65, 731 31 98.

• KULT 98

Kultur- och fritidsmässan, 22-24 april i Älvsjö, sker i samverkan mellan Kommunförbundet och SMoK.

Här kommer musik- och kulturskolornas personal att få tillfälle att lyssna till många spännande seminarier men även själv vara med och debattera framtidsfrågor kring framförallt kultur och utbildning.

Kontaktperson: Olle Bengtsson, Sala, tfn: 0224-556 45.

• INVASION 98

15 000 musik- och kulturskoleelever från hela landet invaderar Stockholm 29/5-1/6. Musik, teater, bild och dans blir påtagliga

inslag på gator och torg – på scener och i konsertsalar.

Kontaktperson: Lars Lundberg, Södertälje tfn: 08-550234 49 fax 08-550 233 42

• ÅRETS MUSIK- OCH KULTURSKOLEKOMMUN

Svenska Musikrådet har inbjudit SMoK att delta i skapandet av denna utmärkelse. I Svenska Musikrådet, som tidigare var svenska sektionen av IMC, finns de allra flesta av våra musikinstitutioner och organisationer som medlemmar. Lars Farago är det här projektets kontaktperson. Lars kan nås på tfn: 08-791 46 30.

• MUSIK- OCH KULTURSKOLEGUIDEN

En skrift där samtliga Sveriges musik- och kulturskolor får presentera sig.

Kontaktperson: Stefan Andersson, Örnsköldsvik, tfn 0660-22 33 01.

• BERGSLAGENPROJEKTET

Ett stort EU-projekt som syftar till att visa på kulturens kraft som utvecklingsfaktor i en bygd som söker en ny identitet. Ett upptaktsseminarium är förlagt till Sandviken 7-9 okt.

Kontaktperson: Per Sjöberg, Karskoga, tfn: 0586-612 78.

Som samordnare för projekten arbetar Stefan Andersson.

SMoK, Festivalkansliet, Parkvägen 2, 893 40 Köpmanholmen
Tfn 0660-22 33 01 fax 0660-22 33 08
E-post: smok.festival@ornskoldsvik.mail.telia.com

Sveriges största barn- och ungdomskultursatsning, den kommunala musik- och kulturskolan med över 300.000 barn och unga, behöver en samlande organisation!

Välkommen till Sveriges Musik- & Kulturskoleråd, SMoK – ett samrådsorgan för Sveriges musik- och kulturskolor.

Rådet har som uppgift att stötta, utveckla och verka för en positiv framtid för alla kommunala musik- och kulturskolor.

Medlemskap kan du söka genom att anmäla din musik- och kulturskola men SMoK välkomnar också dig som önskar enskilt medlemskap.

Ytterligare information kring verksamheten, avgifter o.s.v. hittar du på vår hemsida www.smok.se. Du kan också vända dig till någon i styrelsen som presenteras på sidan 3 i denna tidning.

ANSÖKAN OM MEDLEMSKAP

KOMMUN ELLER ENSKILD PERSON _____

BEFATTNING _____

ADRESS _____

POSTADRESS _____

TELEFON _____

FAX _____

Posta ansökan till Sveriges Musik- & Kulturskoleråd, Industrivägen 33, 763 41 HALLSTAVIK.